درباره تحریف‌های یک شغل تلویزیونی

مادرخرج یا تهیه‌کننده؛ مسأله این است!

گزارش

امید میثمی
روزنامه‌نگار

فرآیند تهیه‌کنندگی سریال تلویزیونی به دو شیوه عمده وجود دارد؛ یا طرح داستانی و سریالی از سمت تلویزیون یعنی شبکه‌ها، مدیر شبکه‌ها یا مدیرگروه فیلم و سریال شبکه‌ها به تهیه‌کننده‌ها پیشنهاد می‌شود که این جزو کارهایی است که «سفارشی» است یعنی سفارشی است که شبکه به تهیه‌کننده می‌کند.

مدل دیگر برعکس این است یعنی تهیه‌کننده پیشنهاد می‌دهد که البته آنجا هم باز لزوماً تهیه‌کننده مستقیماً پیشنهاددهنده نیست. اینجا به دو شکل است؛ یا کارگردانی، نویسنده یا فیلمنامه‌نویسی، تهیه‌کننده‌ای را پیدا می‌کند و می‌گوید چنین فیلمنامه‌ای دارم و شما کارهای اجرا و تهیه‌کنندگی را انجام دهید و بعد به سراغ تهیه‌کننده می‌روند یا اینکه زمانی تهیه‌کننده طرحی را با نویسنده و فیلمنامه‌نویسی که رفیق است، پیگیری می‌کند.

بعد از اینکه فیلمنامه نوشته شد به تلویزیون ارائه می‌دهد و جلسات و روند را طی می‌کند. یک فرآیند چرخشی به این شکل داریم. مسأله‌ای که وجود دارد این است که غالباً پیشنهادها از سمت تهیه‌کننده‌ها به تلویزیون است. اگر بخواهیم سهمیه‌بندی کنیم شاید ۲۰ درصد سفارش‌های تلویزیون باشد و ۸۰ درصد پیشنهاد از سوی تهیه‌کننده است. وقتی سفارش از سمت تلویزیون می‌شود با توجه به اینکه وضعیت اقتصادی و معیشتی تهیه‌کننده‌های تلویزیون خیلی رضایت‌بخش نیست معمولاً آنها به کیفیت اثر به لحاظ نمایشی فکر نمی‌کنند. آنها به این فکر می‌کنند که طرح و بودجه را بگیرند. برای همین اینجا تهیه‌کنندگی از مفهوم تخصصی و حرفه‌ای خود تهی می‌شود. در واقع تهیه‌کنندگی از دغدغه‌مندی به مشغله تبدیل می‌شود. به همین دلیل است که ما از تهیه‌کننده مؤلف دور می‌شویم و به سمت تهیه‌کننده خرج‌کننده می‌رویم.

نقشی که تهیه‌کنندگی الان در تلویزیون دارد مادرخرجی است. بودجه‌ای را دریافت می‌کند، تیمی را دعوت و بودجه را تقسیم می‌کند. برای همین نظارتی وجود ندارد. هم دغدغه‌ای برای کیفیت کار وجود ندارد و هم نظارتی نیست. اگر تهیه‌کننده دغدغه‌مند باشد اولین ناظر کیفی کار خود اوست. انگار تلویزیون تبدیل به بنگاه اقتصادی شده که کالای آن یک کالای فرهنگی است. این نوع دلالی فرهنگی و نمایشی به معنای اثر نمایشی یا دلالی اثر رسانه‌ای است. برای همین دغدغه در تهیه‌کننده وجود ندارد و تهیه‌کننده میانجی و واسطه است که کار را هندل می‌کند تا برای او اهمیت داشته باشد که کیفیت کار چگونه است. این بنگاه کارآفرینی یا بنگاه تجاری در حوزه فرهنگ در همه حوزه‌ها اتفاق می‌افتد. در سینما، در نمایش خانگی و... نیز همین‌طور است.

نکته قابل‌توجه در اینجا این است که تهیه‌کننده تلویزیونی به دلیل اینکه پول خود را از تلویزیون می‌گیرد نگران بازگشت سرمایه همانند تهیه‌کننده خصوصی در سینما نیست که باید فیلم او اکران شود، دیده شود و فروش برود تا سرمایه او بازگردد. برای همین دغدغه مالی برای تهیه‌کننده تلویزیون نیست و می‌گوید هرچه بسازیم شبکه قبول می‌کند و پخش می‌شود و ما پول خود را گرفته‌ایم. چهار مخاطب هم ابراز نارضایتی کنند اهمیت ندارد. در نمایش خانگی این نکته بسیار دیده می‌شود که تهیه‌کننده‌ها در تولید سود خود را می‌کنند و نیاز به اکران و نمایش هم ندارند، برای همین نگران این امر نیستند.

> نقشی که تهیه‌کنندگی الان در تلویزیون دارد مادرخرجی است. بودجه‌ای را دریافت می‌کند، تیمی را دعوت و بودجه را تقسیم می‌کند. برای همین نظارتی وجود ندارد. هم دغدغه‌ای برای کیفیت کار وجود ندارد و هم نظارتی نیست. اگر تهیه‌کننده دغدغه‌مند باشد اولین ناظر کیفی کار خود اوست

اگرچه به نظر می‌رسد در بسیاری از اوقات هزینه‌ها از طرق دیگری تأمین می‌شود و سودآوری اثر وجود دارد. حتی اگر دغدغه مالی هم باعث ساخت یک اثر شود یک تهیه‌کننده باید نسبت به کیفیت کار خود حساس باشد چون اگر کیفیت خوب نباشد اثر دیده نمی‌شود و درنهایت بازگشت سرمایه و سود برای تهیه‌کننده تبدیل به کارنامه نمی‌شود. در سال‌های اخیر برخی مدیران تلویزیونی را دیده‌ایم که به حوزه تهیه‌کنندگی ورود کرده‌اند. نکته دیگر این است که سهم تهیه‌کننده از سریالی که مثلاً بین ۱۸ تا ۲۴ میلیون برای هر دقیقه قرارداد بسته شده چقدر است که ترجیح می‌دهد مدیر نباشد و تهیه‌کننده سریال باشد.

اگر سودی نبود کسی از پشت میز مدیریت با شأن مدیر وارد عرصه تهیه‌کنندگی نمی‌شد. البته مسأله‌ای هم وجود دارد. بسیاری معتقدند کار تلویزیون به اسم تهیه‌کننده نیست، مدیر مالی یا مدیر پشتیبانی یا مدیر اجرایی است. به دلیل اینکه در تلویزیون تهیه‌کننده از جیب خود سرمایه‌گذاری نمی‌کند بلکه سرمایه را از تلویزیون می‌گیرد و به نوعی حسابدار است. به‌خاطر اینکه وقتی در حوزه سینما برای یک فیلم مسأله‌ای حقوقی یا مالی ایجاد می‌شود تهیه‌کننده باید پاسخگو باشد چون مالکیت فکری و معنوی آن اثر با تهیه‌کننده است اما تهیه‌کننده در تلویزیون مالکیتی ندارد. یعنی سریالی بخواهد در آی‌فیلم بازپخش شود از تهیه‌کننده اجازه نمی‌گیرند. ربطی به تهیه‌کننده ندارد و او را مالک اثر نمی‌دانند و می‌گویند شبکه‌ای که ساخته مالکیت معنوی و مادی و فکری برای آن است.

برای همین تهیه‌کننده تلویزیون هویت عقیم و ناقصی در تعریف تهیه‌کنندگی دارد، تمام این عوامل دست به دست هم می‌دهد که وقتی تهیه‌کننده‌ای به سمت تلویزیون می‌رود اینجا را به عنوان خاستگاه مالی و بنگاه سودآوری نگاه می‌کند تا بخواهد دغدغه فکری، فرهنگی و هنری داشته باشد.

درباره کارکرد ویژه شبکه نمایش خانگی

احیای فردیت مخاطب

رضا صائمی/ شبکه‌های خانگی فارغ از ضعف و قوت‌های دراماتیکی آثار و کیفیت ساختاری آن از حیث جامعه شناسی ارتباطات و مطالعات فرهنگی نیز قابل تحلیل بوده و نمونه بارزی از کالایی شدن فرهنگ و تجلی سویه صنعتی و تجاری هنر است. در این فرآیند دیگر طبقه اشراف یا روشنفکران نیستند که مصرف کننده محصولات هنری بوده و برای آن هزینه می‌کنند. توسعه تکنولوژی ارتباطی و دیجیتالی با تکثیر کالاهای هنری آنها را در اختیار همه طبقات اجتماعی قرار داده و لذت ناشی از آن را برای طیف‌های متنوع و گسترده‌ای از مخاطبان فراهم می‌کند. امکان تکثیر و بازتولید مکانیکی اثر هنری اگرچه آن را از مقام والای فرهنگی به پایین کشیده و با تعمیم آن به سطح عمومی از یک کالای فاخر و گرانقیمت خارج می‌سازد اما هنر را به درون مناسبات اجتماعی و زندگی روزمره تزریق کرده و به یک تجربه ملموس در زیست - جهان توده بدل می‌سازد. نگارنده قصد ندارد که به ارزشیابی هنری این وضعیت بپردازد و خوب و بد آن را تعیین کند. مقصود صرفاً بازنمایی یک واقعیت رسانه‌ای-هنری است که در شمایل مدرن نمایش خود را بازتاب می‌دهد. سینما و تلویزیون همواره دو مدیوم و رسانه رقیب بوده‌اند که هر کدام تلاش می‌کردند با تمهیدات مخاطب شناسانه خود، مخاطب دیگری را به نفع خویش قُر بزنند و بر رونق بازار خویش بیفزایند اما امروزه انگار بینامتنیت مثل پارادایم حاکم بر رشته‌های دانشگاهی به فضای رسانه‌ای هم بسط یافته و شاهد ظهور و بروز وضعیتی بینارسانه ای هستیم که در حد فاصل تلویزیون و سینما قرار گرفته‌اند. رسانه‌هایی که از ظرفیت و قابلیت‌های هر دو مدیوم استفاده می‌کنند بدون اینکه از حیث ماهوی عین آنها باشند. در این مدل مخاطب با اختیار و اراده شخصی به تماشای یک سریال تلویزیونی می‌پردازد و برای تماشای آن پول پرداخت می‌کند. با اینکه از این امکان برخوردار است که آن سریال را هر بار که بخواهد بازنگری کرده یا در هرنقطه‌ای که اراده کرد، متوقف کند. مخاطب می‌تواند هر قسمتی را که بیشتر دوست داشت بارها و بارها ببیند و از بخش‌هایی که ناراضی بود به سرعت بگذرد. این امکان حتی در سینما هم امکان‌پذیر نیست اما رسانه ویدیو به مخاطب قدرت بیشتری بخشیده و او دیگر از حیث ارتباطی و آیین تماشا و نمایش نیز تابع مطلق رسانه نبوده و برآن برتری می‌یابد. دست‌کم در اینجا از لحاظ فرمی، هژمونی رسانه‌ای کاهش یافته و نوعی ساختارشکنی در اقتدار آن رخ می‌دهد. این شیوه توزیع همچنین موجب می‌شود تا مخاطب به هر دلیلی برخی از قسمت‌های سریال را از دست ندهد و امکان تماشای همه آنها برایش فراهم باشد. این وضعیت البته یک ارتباط و مناسبت دوسویه است و تولید کننده و مؤلفان اثر نیز مجبورند برای اینکه کالای آنها مشتریان خود را حفظ کرده و بازار خود را از دست ندهد، به کیفیت کالای تولیده شده و مرغوبیت آن بیندیشند و آن را در وضعیت مطلوبی نگه دارند. اینجا دیگر تلویزیون نیست که مخاطب مجبور به تحمل هر محصول ضعیفی باشد. کم کاری و بدکیفیتی به ضرر خود تولیدکننده تمام خواهد شد و اگرمخاطب انگیزه و میل خود را برای تداوم و دنبال کردن سریال از دست بدهد، هزینه آن را هیچ سازمان و نهاد دیگری جبران نخواهد کرد و امکان جبران آن وجود نخواهد داشت. صنعت بودن هنر سینما دراین ساختار معنای واقعی خود را پیدا می‌کند و کاملاً تابع مناسبات اقتصادی می‌شود .در شرایطی که امکان تأسیس تلویزیون خصوصی در جامعه ما فراهم نیست تولید سریال‌های خانوادگی در ژانرهای مختلف شاید بتوانند تا حدودی این خلأ را پرکنند و دست‌کم به شکل‌گیری یک شبکه شبه خصوصی تلویزیونی دامن بزنند.

> در شرایطی که امکان تأسیس تلویزیون خصوصی در جامعه ما فراهم نیست تولید سریال‌های خانوادگی در ژانرهای مختلف شاید بتواند تا حدودی این خلأ را پرکند

اخبار

رونمایی از سمفونی پرواز اردیبهشت با حضور قالیباف

مراسم بزرگداشت شهدای خدمت با حضور اهالی فرهنگ و هنر در تالار وحدت برگزار شد. این مراسم با حضور محمدباقر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی و با رونمایی از سمفونی پرواز اردیبهشت به آهنگسازی امیرحسین سمیعی همراه بود. دراین برنامه با حضور تعدادی از مسئولان از حسن روح‌الامین (نقاش)، امیرحسین سمیعی (آهنگساز و خواننده)، محمد رسولی (شاعر)، سیداحمد محسن‌پور (مستند ساز) و محمدمهدی اسماعیلی (مدیر بنیاد شهید رئیسی) تقدیر شد./ تسنیم

معرفی داوران جشنواره مقاومت

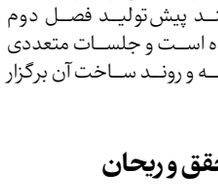

محمدرضا شرف‌الدین، همایون اسعدیان، مهدی فرجی، ژاله صامتی و روح الله سهرابی آثار سینمایی دوره هجدهم جشنواره بین‌المللی فیلم مقاومت را داوری می‌کنند. هجدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم مقاومت به همت انجمن سینمای انقلاب و دفاع مقدس بنیاد فرهنگی روایت فتح تا دوم خرداد ماه در موزه انقلاب اسلامی و دفاع مقدس در حال برگزاری است./ایسنا

فصل دوم «سوجان» در راه تولید

پس از استقبال مخاطبان از سریال «سوجان»، صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران خبر از آغاز فرآیند تولید فصل دوم این مجموعه تلویزیونی داده است؛ سریالی که بار دیگر قرار است تماشاگران را به دل جنگل‌های مه‌آلود شمال و داستانی عاشقانه ـ تاریخی ببرد.

امیر خان‌محمدی، مدیرکل سیمای استان‌های صداوسیما، در گفت‌وگو با یکی از خبرگزاری‌ها تأیید کرد که فرآیند پیش‌تولید فصل دوم «سوجان» آغاز شده است و جلسات متعددی برای بررسی فیلمنامه و روند ساخت آن برگزار شده است./تسنیم

نمایشگاه خط محقق و ریحان در گالری لاجورد تهران

نمایشگاه «خط محقق و ریحان» با هدف معرفی و بازشناسی جایگاه این دو خط اصیل اسلامی روز جمعه ۲ خرداد ساعت ۱۶در گالری لاجورد تهران افتتاح می‌شود. در این نمایشگاه، مجموعه‌ای ارزشمند از آثار برجسته‌ترین اساتید و خوشنویسان معاصر ایران همچون محسن احمدی، رضا بنی رضی، اردشیر جهانشاهی، ابوالفضل خزاعی، محمد خیراندیش، محسن سلیمانی، فرهاد شیرخانی، صابر صفایی، محسن عبادی، محمدرضا عموزاد، محمد کاشانی آزاد، سعید کافی، منیره مقبل، حسین نجفی، ایرج نعیمایی، حسین نوروزی و ستار ولی‌نژاد به نمایش درمی‌آید.

First Announcement
نوبت اول

آگهی مزایده عمومی
شماره 404-05-EX-PL 03
شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین (سهامی عام)

Tender Announcement
Tender No. 404-05-EX-PL 03
Goharzamin Mining and Industrial Company
(Public Joint Stock Company)

شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین در نظر دارد میزان ۷۰ هزار متریک تن گندله سنگ آهن قابل افزایش به ۱۴۰ هزارمتریک تن (درصورت درخواست خریدار و تأیید فروشنده) (۵٪±) به مقصد کشور عمان با عیار حداقل ۶۵ درصد، را با ترم تحویل FOB بندر شهید رجایی بندرعباس با فرمول قیمتی NOR Price از طریق مزایده به‌فروش رساند. متقاضیان می‌توانند به‌منظور دریافت اسناد مزایده و همچنین اطلاع از سایر شرایط به وب‌سایت www.goharzamin.com بخش مزایده مراجعه و درصورت تمایل به شرکت در مزایده مورد نظر، نماینده آن شرکت جهت دریافت پاکت‌ها با در دست داشتن معرفی‌نامه مکتوب به دفتر مرکزی این شرکت به آدرس: تهران، بلوار نلسون ماندلا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲، طبقه سوم، واحد بازاریابی و فروش مراجعه نمایند. لازم به ذکر است پاکت‌های پیشنهادی باید حداکثر تا ساعت ۱۱ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۳/۰۵ تحویل دبیرخانه شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین به‌آدرس مذکور (طبقه پنجم) گردد.
گشایش پاکت‌ها در ساعت ۱۲ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۳/۰۵ انجام خواهد شد.

Goharzamin Mining and Industrial Company intends to sell Seventy Thousand (70,000) metric tons of Iron Ore Pellet ± 5% (can be increased to One Hundred and Forty Thousand (140,000) metric tons ± 5% if requested by the buyer and agreed by the seller) to be shipped to any port in Oman with Fe > 65% through a public tender. The delivery term is FOB-Shahid Rajaee's jetty in Bandar Abbas-Iran, based on NOR Price formula. Interested bidders are invited to visit the "Tender" section of the company's official website: www.goharzamin.com, to download the tender documents and review terms and conditions. To participate in the tender, bidders must assign an official representative with a written letter of introduction to visit the Central Office of Goharzamin Mining and Industrial Company, located at: **No. 12, West Arash Blvd., African Blvd., Tehran, Iran,** in order to receive the tender envelopes.
The tender documents must be submitted in sealed envelopes to the Secretariat Office (5th Floor, at the above address) no later than 11:00 AM (Tehran Time) on **Monday, May 26, 2025.** The envelopes will be opened at 12:00 PM (Tehran Time) on the same day.

- Price Formula: Platts 65% Fe CFR-X±F
- X: Bidder's offer
- ±F: Premium & Penalty for Fe content

For more information,
please call 09120449168.
Website: www.goharzamin.com

- Price Formula: Platts 65% Fe CFR-X±F
- پیشنهاد خریدار: X-
- پاداش و جریمه عیار: F±

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید
با شماره تلفن ۰۹۱۲۰۴۴۹۱۶۸ تماس حاصل فرمایید.
وبسایت: www.goharzamin.com

First Announcement
نوبت اول

آگهی مزایده عمومی
شماره 404-06-EX-CO 03
شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین (سهامی عام)

Tender Announcement
Tender No. 404-06-EX-CO 03
Goharzamin Mining and Industrial Company
(Public Joint Stock Company)

شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین در نظر دارد میزان ۷۰ هزار متریک تن کنسانتره سنگ‌آهن قابل افزایش به ۱۴۰ هزارمتریک تن (درصورت درخواست خریدار و تأیید فروشنده) (۵٪±) به مقصد کشور عمان با عیار حداقل ۶۶ درصد، را با ترم تحویل FOB بندرعباس با فرمول قیمتی NOR Price از طریق مزایده به‌فروش رساند. متقاضیان می‌توانند به‌منظور دریافت اسناد مزایده و همچنین اطلاع از سایر شرایط به وب‌سایت www.goharzamin.com بخش مزایده مراجعه و درصورت تمایل به شرکت در مزایده مورد نظر، نماینده آن شرکت جهت دریافت پاکت‌ها با در دست داشتن معرفی‌نامه مکتوب به دفتر مرکزی این شرکت به آدرس: تهران، بلوار نلسون ماندلا، بلوار آرش غربی، پلاک ۱۲، طبقه سوم، واحد بازاریابی و فروش مراجعه نمایند. لازم به ذکر است پاکت‌های پیشنهادی باید حداکثر تا ساعت ۱۲ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۴/۰۳/۰۵ تحویل دبیرخانه شرکت معدنی و صنعتی گهرزمین به آدرس مذکور (طبقه پنجم) گردد.
گشایش پاکت‌ها در ساعت ۱۳ روز دوشنبه مورخ۱۴۰۴/۰۳/۰۵ انجام خواهد شد.

Goharzamin Mining and Industrial Company intends to sell Seventy Thousand (70,000) metric tons of Iron Ore Concentrate ± 5% (can be increased to One Hundred and Forty Thousand (140,000) metric tons ± 5% if requested by the buyer and agreed by the seller) to be shipped to any port in Oman with Fe > 66% through a public tender. The delivery term is FOB- Shahid Rajaee's jetty in Bandar Abbas-Iran, based on NOR Price formula. Interested bidders are invited to visit the "Tender" section of the company's official website: www.goharzamin.com, to download the tender documents and review terms and conditions. To participate in the tender, bidders must assign an official representative with a written letter of introduction to visit the Central Office of Goharzamin Mining and Industrial Company, located at: **No. 12, West Arash Blvd., African Blvd., Tehran, Iran,** in order to receive the tender envelopes.
The tender documents must be submitted in sealed envelopes to the Secretariat Office (5th Floor, at the above address) no later than 12:00 PM (Tehran Time) on **Monday, May 26, 2025.** The envelopes will be opened at 13:00 (Tehran Time) on the same day.

- Price Formula: Platts 65% Fe CFR-X±F
- X: Bidder's offer
- ±F: Premium & Penalty for Fe content

For more information,
please call 09120449168.
Website: www.goharzamin.com

- Price Formula: Platts 65% Fe CFR-X±F
- پیشنهاد خریدار: X-
- پاداش و جریمه عیار: F±

جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانید
با شماره تلفن ۰۹۱۲۰۴۴۹۱۶۸ تماس حاصل فرمایید.
وبسایت: www.goharzamin.com